

Skanderborg Spildevand A/S
Døjsøvej 1
8660 Skanderborg

Midlertidig tilladelse til udledning af rensed spildevand til Svanesø

Hermed meddeler vi midlertidig udledningstilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1 til udledning af rensed spildevand fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Svanesø.

I forbindelse med oprensning af udløbsledningen fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Skanderborg Sø, kan det blive nødvendigt at lede det rensede spildevand til Svanesø i stedet for Skanderborg Sø i en kortere periode på omkring en måned.

Skanderborg Kommune meddeler derfor midlertidig tilladelse til dette. Projektet og vilkårene er uddybet på de efterfølgende sider.

Med venlig hilsen

Carina Sparre Lippert
Miljømedarbejder

Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger her: <https://www.skanderborg.dk/databeskyttelse>
Her kan du også læse om dine rettigheder som registreret hos os, og hvordan du kontakter vores databeskyttelsesrådgiver.

Dato

23. november 2023

Sagsnr.: 06.03.10-P20-1-23

Din reference

Carina Sparre Lippert

Tlf.: 87947740

Telefontider

Man – ons: 09.00 – 13.00

Tor: 13.00 – 17.00

Fre: 09.00 – 13.00

Åbningstider

Man – ons: 10.00 – 13.00

Tor: 10.00 – 17.00

Fre: 10.00 – 13.00

Plan, Teknik og Miljø
Miljøbeskyttelse
Skanderborg Fælled 1
8660 Skanderborg

www.skanderborg.dk

Indholdsfortegnelse

Midlertidig tilladelse til udledning af rensset spildevand til Svanesø.....	1
1 Afgørelse.....	3
2 Vilkår.....	3
3 Begrundelse for afgørelsen	4
4 Redegørelse.....	4
4.1 Handlingsplan for rensning af udløbsledning.....	7
5 Forventede udledte vand- og stofmængder ved midlertidig udledning af rensset spildevand til Svanesø.....	8
5.1 Eksisterende udledte vand- og stofmængder ved overløb til Svanesø.....	9
5.2 Fremtidige udledte vand- og stofmængder ved overløb til Svanesø efter oprensning af udløbsledning.....	10
6 Eksisterende forhold	11
6.1 Recipientforhold.....	11
6.2 Hydrauliske forhold	11
7 Vores vurdering af projektet	12
7.1 Recipientforhold.....	12
7.2 Hydrauliske forhold	12
7.3 Samlet vurdering	12
8 Forhold til anden lovgivning.....	13
8.1 Naturbeskyttelseslovens § 3	13
8.2 Natura 2000 (Habitat- & Fuglebeskyttelsesområder)	13
8.3 Bilag IV-arter.....	13
8.4 Grundvandsbeskyttelse.....	13
8.5 Museumsloven	13
9 Høring	14
10 Annoncering af afgørelsen	14
11 Klage mulighed og vejledning.....	14
12 Lovgrundlag	14
13 Bilag	15
14 Kopi til.....	15

1 Afgørelse

Skanderborg Kommune meddeler midlertidig tilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1 til udledning af rensset spildevand fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Svanesø.

Skanderborg Centralrenseanlæg er beliggende på Døjsøvej 1, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Centralrenseanlæg udleder i dag rensset spildevand til Skanderborg Sø via udløbspunkt U1.13, jf. udledningstilladelse af 14. oktober 2003.

Renseanlægget har desuden to overløbspunkter til Svanesø via hhv. U1.11 og U1.12.

I forbindelse med oprensning af udløbsledningen fra Skanderborg Centralrenseanlæg, kan det blive nødvendigt at lede det rensede spildevand til Svanesø via overløbs-/udløbspunkt U1.11. Oprensningen forventes at vare i op til én måned i foråret-sommeren 2024, hvor der forventes færrest regnhændelser.

Nærmere fastlæggelse af perioden afklares i foråret 2024, når der er klarhed over forventet vejrudsigt. Skanderborg Spildevand A/S orienterer i god tid Skanderborg Kommune om opstartstidspunkt for oprensningen.

For at imødekomme eventuelle forsinkelser gives tilladelsen med gyldighed til og med d. 31. august 2024.

Skanderborg Spildevand A/S har ansøgt om tre forskellige scenarier for oprensning af udløbsledningen. Det forventes at scenarie 1 kan lade sig gøre, og i så fald skal der *ikke* udledes rensset spildevand til Svanesø. Såfremt scenarie 2 eller 3 skal tages i brug, bliver det nødvendigt med midlertidig udledning til Svanesø.

De tre scenarier er beskrevet i handlingsplanen, afsnit 4.1.

Tilladelsen er meddelt på baggrund af modtagne oplysninger fra ansøgningsmaterialet samt supplerende oplysninger, med de vilkår, der fremgår af det efterfølgende afsnit. Ansøgningen er vedlagt som bilag 1.

2 Vilkår

For at tilladelsen er gyldig, skal følgende vilkår overholdes:

- Den midlertidige udledning af rensset spildevand til Svanesø tillades kun under forudsætning af, at scenarie 1 er afprøvet, og ikke kan lade sig gøre.
- Såfremt scenarie 2 eller 3 skal tages i brug, skal I kontakte os forinden på overfladevand@skanderborg.dk
- Forinden eventuelle udgravninger, skal I ligeledes kontakte Vand og Natur, Naturgruppen (direkte kontakter er oplyst i en mail til Skanderborg Spildevand A/S d. 16. november 2023).
- Udledningen af rensset spildevand til Svanesø skal overholde udlederkravene i den gældende udledningstilladelse for Skanderborg Centralrenseanlæg.
- Der må ikke udledes mere end 138.000 m³ vand og 40 kg fosfor under den midlertidige udledning til Svanesø.
- Arbejdet skal udføres i foråret-sommeren 2024. Skulle arbejdet mod forventning ikke være udført inden 31. august 2024, skal der ansøges om en fornyet midlertidig udledningstilladelse.
- Jord fra eventuelle udgravninger må ikke udlægges på arealer, som er omfattet af § 3.
- Hvis der under eventuelt gravearbejdet opstår mistanke om jordforurening, skal I stoppe arbejdet og kontakte os på overfladevand@skanderborg.dk.

- I er inden gravning i jorden, forpligtet til at fastlægge hvor eventuelle jordledninger er placeret på arealet (el, gas, telefon, dræn med mere). Kortlægningen kan ske ved kontakt til de relevante selskaber. Hvis I undlader at foretage kortlægningen og under arbejdet beskadiger en jordledning, kan I blive gjort erstatningsansvarlig af ejeren af jordledningen.
- I skal være opmærksomme på, at I ikke uden kommunens godkendelse må lave ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, som ikke er omfattet af projektet.
- Såfremt det bliver nødvendigt at fælde træer under scenarie 2 eller 3, skal I kontakte Miljøstyrelsen forinden.
- Hvis der sker afvigelser fra det ansøgte, skal I straks kontakte os på overfladevand@skanderborg.dk.
- Senest 14 dage efter at arbejdet er udført skal der gives besked til os på overfladevand@skanderborg.dk. Færdigmeldingen skal bestå af et kortfattet notat der beskriver hvordan oprensningen er gået og resultatet heraf, herunder hvilke aflejringer der var tale om, samt mængderne af aflejringer der er blevet oprenset.
- Efter oprensning af udløbsledningen skal Skanderborg Spildevand A/S monitorere den fremtidige udledning til Skanderborg Sø, for at evaluere på om oprensningen har haft den forventede effekt.
- Monitoreringen skal foregå over ét år, efter endt oprensning. Umiddelbart derefter skal evalueringen fremsendes til os på overfladevand@skanderborg.dk.
- Evalueringen skal beskrive det maksimale udløbsflow før og efter oprensningen, samt estimere reduktionen i overløbshændelser til Svanesø. En reduktion i overløbshændelser kan dog kun påvises hvis årets nedbørshændelser er sammenlignelige med tidligere års nedbør.

3 Begrundelse for afgørelsen

I vurderingen er der bl.a. lagt vægt på at:

- Det prioriteres at rense ledningen ved hjælp af rensegrise, hvor det rensede spildevand fra Skanderborg Centralrenseanlæg fortsat udledes til Skanderborg Sø som i dag.
- Der anvendes et forsigtighedsprincip i form af, at der opstartes med en mindre og fleksibel rensegris og derefter øges dimensionen gradvist, hvilket reducerer risikoen for, at rensegrisen sætter sig fast.
- Aflejringer fra udløbsledningen opsamles og bortkøres.
- Skanderborg Spildevand A/S ønsker at påvirke skovområdet og det beskyttede moseområde mindst muligt. Der er indarbejdet følgende tiltag i projektet til dette:
  - Det prioriteres at rense ledningen ved hjælp af rensegrise, og hvis denne metode alene kan anvendes, så vil skov- og moseområdet ikke blive påvirket.
  - Ved eventuelt behov for opgravning til udløbsledningen, så prioriteres det at lave opgravningen udenfor moseområdet (scenarie 2).
  - Ved eventuelt behov for opgravning til udløbsledningen, så etableres opgravningerne i stiareal og så vidt mulig med mest mulig afstand til træer (scenarie 2 og 3). Det er ikke hensigten at fælde træer i fredskoven.

Der henvises derudover til vurderingerne af projektet i afsnit 7 (Vores vurdering af projektet).

4 Redegørelse

Skanderborg Centralrenseanlæg pumper det rensede spildevand til Skanderborg Sø til udløb U1.13 via en pumpeledning på ca. 1.250 meter, der går fra Døjsøvej gennem skovarealet til Horsensvej og krydser Horsensvej. Lige syd for Horsensvej overgår ledningen til gravitationsledning i brønd 004570F.

Ledningen går 50 m ud i Skanderborg Sø og slutter på 4 meters vanddybde i søen. Udløbsledningen til rensset spildevand fra Skanderborg Centralrenseanlæg er Ø500 mm PE100 (PEH). Ledningen er ifølge Skanderborg Spildevand A/S' database fra 1970 og er således mere end 50 år gammel. Ledningsanlægget er generelt placeret i fredskov (Dyrehaven) og på dele af strækningen ligger ledningsanlægget i §3 naturbeskyttet moseområde. På figur 1 er angivet placering af udløbsledningen. Der er på figur 1 endvidere angivet placering af beskyttede naturområder og tre billeder fra området.

Pumpeledningen er dimensioneret til at kunne transportere 1.000 m³/t, men det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at pumpe mere end 850 m³/t gennem transportanlægget, hvilket bevirker, at det ikke er muligt at udnytte renseanlæggets fulde hydrauliske kapacitet. Det er forventningen, at der er aflejringer af sand m.m. i røret, som gør, at der ikke kan pumpes den optimale mængde af rensset spildevand ud.

Aflejringerne i udløbsledningen forventes hovedsageligt at være sand eller andet tungt materiale. Der kan muligvis godt være mindre mængder af suspenderet stof, men det forventes at være mindre mængder, idet SS i det rensede vand fra Skanderborg Centralrenseanlæg generelt er lavt (gennemsnitligt 9 mg SS/l i 2022-2023 set i forhold til et udlederkrav på 20 mg SS/l) og fordi SS generelt har en lavere densitet end sand. Skanderborg Spildevand A/S kender ikke omfanget af aflejringerne, om de er aflejret nogle bestemte steder, eller hvor lette de er at få løsnet. Hvis det forudsættes, at ledningsanlægget (1.250 meter Ø500) er fyldt med aflejringer svarende til ¼ fyldt rør (der kan presses 850 m³/t igennem, så ledningen er ikke fyldt med aflejringer), så kan det forventes, at der er ca. 60 m³ aflejringer.

Figur 1. Placering af udløbsledning fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Skanderborg Sø i U1.13. Figuren angiver de § 3-beskyttede naturområder langs udløbsledningen, samt billeder fra strækningen igennem skoven.

4.1 Handlingsplan for rensning af udløbsledning

Skanderborg Spildevand A/S ønsker at gennemføre rensningen af den eksisterende udløbsledning efter følgende prioriterede scenarier:

1. Rensning af udløbsledning med rensegrise.
2. Opskæring af udløbsledningen ét sted og rensning af udløbsledning ved spuling.
3. Opskæring af udløbsledningen flere steder og rensning af udløbsledning ved spuling.

Scenarie 1: Rensning af udløbsledning med rensegrise

Den foretrukne rensemetode er at sende rensegrise gennem udløbsledningen for at skubbe eventuelle aflejringer ud.

Rensegrisen isættes ved udløbspumpestationen ved Skanderborg Centralrenseanlæg og presses gennem udløbsledningen ved at trykke rensed vand gennem ledningsanlægget bag rensegrisen.

Det prioriteres at starte med en mindre og meget fleksibel rensegris og så øge dimensionen på rensegrisen for at sikre en optimal rensning for aflejringer. Denne metode bevirker, at risikoen for, at rensegrisen sætter sig fast, minimeres.

Metoden bevirker endvidere, at det eksisterende udløb til Skanderborg Sø umiddelbart kan bibeholdes under rensningen, idet det rensede vand anvendes til at presse rensegrisen gennem udløbsledningen.

Der er ved scenarie 1 således ikke behov for at lede det rensede vand fra renseanlægget ud ved udløb U1.11 til Svanesø.

Rensegrisen opsamles i brønd 004570F, hvor de fjernede aflejringer også ender i oppumpningsdelen.

Opbygningen af brønd 004570F med en oppumpningsdel med overløb til en udløbsdel er fordelagtig, idet oppumpningsdelen dermed vil kunne anvendes til tilbageholdelse af aflejringerne på samme måde som et sandfang. Aflejringerne opsuges fra oppumpningsdelen i brønd 004570F og bortkøres.

Det er hensigten og forventningen, at scenarie 1 kan gennemføres og sikre en tilfredsstillende rensning af udløbsledningen, uden påvirkning af recipienterne Svanesø og Skanderborg Sø.

Der er dog den risiko, at rensegrisen kan sætte sig fast. Hvis den sætter sig fast, vil det være nødvendigt at iværksætte scenarie 2.

Scenarie 2: Opskæring af udløbsledningen 1 sted og rensning af udløbsledning ved spuling

Scenarie 2 kommer kun i anvendelse, såfremt scenarie 1 har bevirket, at en rensegris har sat sig fast.

Scenarie 2 omfatter etablering af en grav/hul ved grusstien ud for Døjsø (markeret med rød cirkel i figur 1).

Her er jorden stabil og hård, så der kan graves et hul ned til udløbsledningen. Der er en forholdsvis bred sti her, så der kan graves uden, at det påvirker træerne.

Endvidere vil udgravningen således også blive foretaget udenfor det beskyttede moseområde. Ledningen forventes at ligge i en dybde af 1-1,5 meter under terræn.

Når udløbsledningen overskæres vil der muligvis være en mindre udledning i hullet af rensed vand fra renseanlægget. Dette opsuges og fjernes. Eventuelle aflejringer forventes fortsat at ligge i udløbsledningen. Herefter spules ledningsanlægget og spulevand og aflejringer (forventeligt sand) opsuges og bortkøres.

Der spules indtil ledningen er rensed og rensegrisen er fjernet. Herefter reetableres ledningen og hullet tilfyldes med det samme materiale som tidligere.

Hvis scenarie 2 igangsættes, vil det i den periode, hvor udløbsledningen er overgravet, være nødvendigt at udlede rensed vand fra Skanderborg Centralrenseanlæg til udløb U1.11 til Svanesø.

Der er dog den risiko, at rensegrisen ikke kan spules ud og fortsat sidder fast. Hvis dette er tilfældet, vil det blive nødvendigt at iværksætte scenarie 3.

Scenarie 3: Opskæring af udløbsledningen flere steder og rensning af udløbsledning ved spuling

Scenarie 3 kommer kun i anvendelse, såfremt scenarie 2 er gennemført og rensegrisen fortsat sidder fast.

Scenarie 3 omfatter lokalisering af rensegrisen i udløbsledningen og så efterfølgende grave ned til udløbsledningen på det sted, hvor rensegrisen befinder sig.

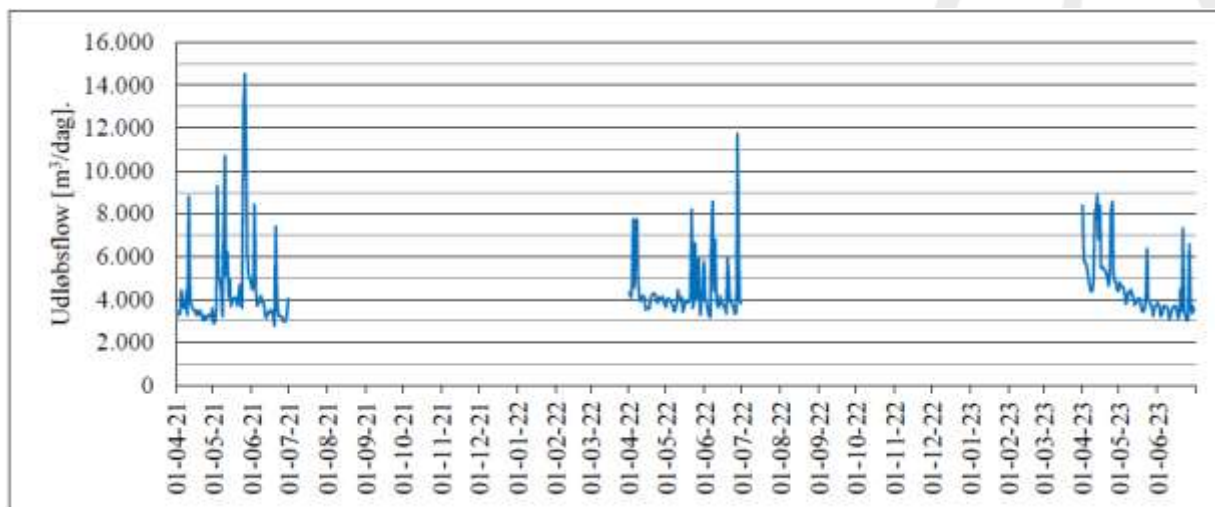
Selve nedgravningen til udløbsledningen vil ske på samme vis som beskrevet under scenarie 2. Det er dog her ikke til at sige, hvor der skal graves ned, da det afhænger af, hvor rensegrisen har sat sig fast.

Hvis scenarie 3 igangsættes, vil det i den periode, hvor udløbsledningen er overgravet, være nødvendigt at udlede rensset vand fra Skanderborg Centralrenseanlæg til udløb U1.11 til Svanesø.

5 Forventede udledte vand- og stofmængder ved midlertidig udledning af rensset spildevand til Svanesø

Skanderborg Spildevand A/S har estimeret en forventet udledning til Svanesø på baggrund af de målte udledninger til Skanderborg Sø fra renseanlægget.

Udløbsflowmængderne er baseret på et gennemsnit af døgnvandmængder i perioden april-maj-juni i 2021, 2022 og 2023, se figur 2. Den gennemsnitlige døgnvandmængde har for denne periode de seneste år været 4.450 m³/dag svarende til en månedsvandmængde på ca. 138.000 m³/md.

Figur 2. Udløbsflowmængder fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Skanderborg Sø, baseret på et gennemsnit af døgnvandmængder i perioden april-maj-juni i 2021, 2022 og 2023.

Udløbskoncentrationerne er baseret på eksterne afløbsanalyser for 2021 og 2022. Beregningerne er baseret på eksterne afløbsanalyser for 2021 og 2022. Se figur 3.

Derudover er det værd at notere, at PFAS22 og PFOS-beregningerne er lavet ud fra de analyser, der er lavet på døgnprøver fra udløbet fra Skanderborg Centralrenseanlæg siden slut november 2022 og til nu.

	Forventet 1 måned	Gennemsnitlig udløbskoncentration
Flow	138.000 m ³ /md	-
COD	3.588 kg/md	26 mg/l
BI _{5, mod}	304 kg/md	2,2 mg/l
Total N	373 kg/md	2,7 mg/l
Total P	40 kg/md	0,29 mg/l
PFAS22	30 g/md	0,22 ug/l
PFOS	1,8 g/md	0,013 ug/l

Figur 3. Gennemsnitlige udløbskoncentrationer fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Skanderborg Sø. Beregningerne er baseret på eksterne afløbsanalyser for 2021 og 2022. PFAS22 og PFOS-beregningerne er lavet ud fra døgnprøver siden slut november 2022 og til nu.

Skanderborg Spildevand A/S pointerer i deres ansøgning, at det ikke er forventningen at skulle udlede rensset spildevand fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Svanesø i op til en måned. Udgangspunktet er, at der ikke bliver behov for at udlede rensset spildevand til Svanesø, fordi scenarie 1 vil kunne sikre rensningen. Det er kun i tilfælde af, at scenarie 2 eller 3 skal iværksættes, at det bliver nødvendigt at udlede rensset spildevand til Svanesø i en kortere periode.

5.1 Eksisterende udledte vand- og stofmængder ved overløb til Svanesø

Det er vanskeligt at spå om nedbørsforhold (mængder og varigheder), mens udløbsledningen oprenses, som vil kunne medføre behov for overløb af opspædet (ikke rensset) spildevand fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Svanesø.

For at minimere risikoen for overløbshændelser, foretages oprensningen i foråret-sommeren 2024, hvor der forventeligt sker færrest regnhændelser.

Hvis der forekommer en periode med højt flow ind på renseanlægget til indløbspumpesumpen, fx på grund af længerevarende nedbør og dermed meget store regnmængder, bruges to udligningspumper til at pumpe en del af indløbsmængden over i udligningsbassinerne for opbevaring. Opbevaringen sker indtil der er en mindre belastning i indløbet af renseanlægget og dermed ledig kapacitet, hvor vandet så pumpes tilbage til indløbspumpesumpen. Udligningsbassinerne (B55) har et volumen på ca. 2.300 m³, og består af 4 kamre.

I de tilfælde hvor udligningsbassinerne volumen er opbrugt og der stadig ikke er ledig kapacitet i renseanlægget, forekommer der overløb af opspædet spildevand fra udligningsbassinerne i en afløbsrende via et tromlefilter til Svanesø via udløb U1.11. Bassinerne bevirker, at der minimum kan tilbageholdes først flush vandmængder. Tromlefilteret fjerner evt. tilbageværende større partikulære materialer og/eller ristestof, som ikke er blevet tilbageholdt i udligningsbassinerne.

I nedenstående er angivet overløbsvandmængder for de seneste år (med forbehold for flowmålerens validitet).

Årstal	2021	2022	2023 (til 1/8-2023)	Middel
Overløbsvandmængde	300 m ³ /år	548 m ³ /år	1.392 m ³ /år	1.080 m ³ /år

Figur 4. Overløbsvandmængder fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Svanesø i årene 2021, 2022 og 2023 (til 1/8-2023).

Til beregninger af overløbsstofmængder er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens datatekniske anvisning, se figur 5. Disse data er typisk forholdsvis konservative og er ofte generelt mindre.

	Års overløbsvandmængde	Teoretisk overløbsvandkoncentration
Flow	1.080 m ³ /år	-
COD	194 kg/år	180 mg/l
BI _{5, mod}	32 kg/år	30 mg/l
Total N	13 kg/år	12 mg/l
Total P	2,2 kg/år	2,0 mg/l

Figur 5. Beregning af overløbsstofmængder fra Skanderborg Centralrenseanlæg til Svanesø, med udgangspunkt i overløbsvandmængden (figur 4) og Miljøstyrelsens datatekniske anvisning.

Skanderborg Spildevand A/S har udtaget en stikprøve under en overløbshændelse d. 4. januar 2023, hvor der blev analyseret for PFAS22 og PFAS-enkeltstoffer. Analyseresultatet for PFQS22 var på 0,075 ug/l, mens det for PFOS var på 0,0087 ug/l. Grænseværdien for PFOS i fersk vand er på 0,65 ng/l. Ved denne overløbshændelse var der derfor en overskridelse for PFOS i udledningen til Svanesø.

Gældende udledningstilladelse

I den gældende udledningstilladelse for Skanderborg Centralrenseanlæg af 14. oktober 2003 er overløb fra renseanlægget til Svanesø ikke omfattet. U1.11 er ganske vist nævnt i udledningstilladelsen, men dengang har udløbet været anvendt til udledning af separat regnvand og overløb fra fælleskloakken. I dag anvendes udløbet udelukkende til overløb af opspådet spildevand fra renseanlægget, som beskrevet ovenfor.

Århus Amt har forholdt sig til udledningen til Svanesø i et brev af 15. april 2004. Heri skriver de bl.a.: ”Da pumpekapaciteten på indløbet til renseanlægget dermed er væsentlig større end størst mulige tilløbsflow under regn, kan overløbet uden om sparebassinet og renseanlægget betragtes som et nødoverløb, som ikke kræver særskilt udledningstilladelse.”

Det er Skanderborg Kommunes opfattelse, at forholdene (og lovgivningen) har ændret sig siden 2004, og når udledningstilladelsen for Skanderborg Centralrenseanlæg skal revideres, så skal overløb/nødoverløb til Svanesø også omfattes.

Der er således ikke fastsat krav til udledte vand- og stofmængder til Svanesø i den gældende udledningstilladelse for Skanderborg Centralrenseanlæg.

5.2 Fremtidige udledte vand- og stofmængder ved overløb til Svanesø efter oprensning af udløbsledning

Der er ikke lavet hydrauliske beregninger på effekten i form af færre overløbshændelser ved at rense udløbsledningen. På den baggrund er det ikke muligt klart at sige, hvilken miljømæssig effekt en øget hydraulisk kapacitet i udløbsledningen vil kunne have.

Men som en overslagsmæssig vurdering kan anvendes, at den hydrauliske kapacitet forventes at stige fra 850 m³/t til 1.000 m³/t, hvilket svarer til at den videreførende kapacitet øges med 23 %.

Det er derfor den umiddelbare forventning, at overløbsmængden tilsvarende må forventes at falde - eksempelvis med 10-20 % i forhold til i dag. Dette er dog under forudsætning af tilsvarende nedbørsforhold som i 2021-2023 og under forudsætning af, at en forøgelse af den videreførende kapacitet delvis kan overføres til reducerede overløbsmængder.

6 Eksisterende forhold

6.1 Recipientforhold

Svanesø har en målsætning om God økologisk tilstand samt God kemisk tilstand i Vandområdeplaner 2021-2027.

Svanesø har en Moderat økologisk tilstand, hvilket skyldes kvalitetselementet Nationalt specifikke stoffer, som har en Ikke-god økologisk tilstand. Der er ligeledes en Ikke-god økologisk tilstand for fosfor.

Det er angivet at miljøfarlige forurenende stoffer ikke understøtter god økologisk tilstand.

Der er en høj økologisk tilstand for planteplankton og kvælstof, samt en god økologisk tilstand for planter, vandets klarhed og iltmætning.

Den kemiske tilstand er Ikke-god.

Statusbelastningen af fosfor til Svanesø var jf. basisanalysen for Vandområdeplaner 2021-2027 på 7,4 kg/år, svarende til 0,02 kg/døgn.

Til sammenligning var belastningen til Skanderborg Sø (2016-2018) på 4.248 kg/år.

Med denne midlertidige udledningstilladelse kan den udledte maksimale fosformængde til Svanesø estimeres til 40 kg/md, hvilket er den mængde der normalt udledes til Skanderborg Sø.

Under normale omstændigheder er den estimerede udledte mængde af fosfor til Svanesø på 2,2 kg/år (i tilfælde af overløb).

Der vil således være tale om en betydelig forøgelse af den daglige udledning af fosfor til Svanesø.

Svanesø leder videre og udmunder i Skanderborg Lillesø, som igen leder videre og udmunder i Skanderborg Sø. Udledningen af rensset spildevand fra renseanlægget sker under normal drift til Skanderborg Sø. Jf. gældende udledningstilladelse er udlederkravet på maks. 1,38 kg Total-P/døgn. De udledte vand- og stofmængder ændres ikke ved den midlertidige udledning til Svanesø.

6.2 Hydrauliske forhold

Skanderborg Centralrenseanlæg har mulighed for overløb til Svanesø via to udløbspunkter, hhv. U1.11 og U1.12, se figur 6.

Figur 6. Placering af overløbspunkterne U1.11 og U1.12 fra Skanderborg Centralrenseanlæg med udledning til Svanesø.

Udledningen fra overløbsbygværkerne sker via afløbsgrøfter frem til Svanesø. Hele arealet fra renseanlægget og frem til Svanesø er dog et moseområde, hvorfor afløbsgrøfterne ikke nødvendigvis er klart definerede i terrænet. Vandstanden i Svanesø svarer til vandstanden i afløbsgrøfterne, og vandet kan derfor stuve tilbage eller være stillestående i moseområdet/afløbsgrøfterne, særligt i regnfulde perioder.

7 Vores vurdering af projektet

7.1 Recipientforhold

Det er beskrevet i afsnit 6.1 at der ikke er målopfyldelse i Svanesø, bl.a. fordi der er en Ikke-god økologisk tilstand for fosfor.

Med den midlertidige tilladelse gives der mulighed for udledning af op til 40 kg fosfor over maksimalt en måned. Under normale omstændigheder er den estimerede udledte mængde af fosfor til Svanesø på 2,2 kg/år (i tilfælde af overløb).

For at kunne tillade udledningen af den øgede mængde fosfor, har Skanderborg Kommune særligt lagt vægt på, at udledningen kun vil ske, såfremt løsningsscenarie 1 ikke kan lade sig gøre. Skanderborg Spildevand A/S har en stærk forventning om, at scenarie 2 eller 3 ikke bliver nødvendig.

Desuden har Skanderborg Kommune lagt vægt på, at der med oprensning af udløbsledningen fremover vil være større kapacitet i ledningen, hvilket vil reducere overløbene til Svanesø. Derfor vurderer vi, at den midlertidige øgede belastning kan tillades, da det fremover vil mindste belastningen i form af færre/mindre overløbshændelser til Svanesø.

Færre/mindre overløbshændelser vil ikke kun mindske fosforbelastningen, men også mindske udledningen af andre stoffer, bl.a. PFOS, til Svanesø.

7.2 Hydrauliske forhold

Som nævnt i afsnit 5 er den forventede udledte vandmængde til Svanesø på 138.000 m³/md. I afsnit 6.2 er det beskrevet, at udledningen fra U1.11 sker via en afløbsgrøft igennem et moseområde, med udløb til Svanesø.

Da der er tale om et større vådområde, vurderer Skanderborg Kommune at der ikke vil være en øget risiko for oversvømmelser i området, og at afløbsgrøfterne samt Svanesø ikke vil have en øget risiko for erosion.

7.3 Samlet vurdering

Samlet set vurderer vi, at risikoen for udledning af rensset spildevand til Svanesø i forbindelse med oprensning af udløbsledningen til Skanderborg Sø, er minimal. Det forventes at oprensningen kan ske ved brug af rensegrise, hvilket ikke medfører udledning til Svanesø.

Skulle det alligevel blive nødvendigt med en midlertidig udledning af rensset spildevand til Svanesø, så vurderer Skanderborg Kommune at Svanesø og det omkringliggende moseområde har den hydrauliske kapacitet til at modtage de ekstra vandmængder.

En midlertidig udledning til Svanesø vil medføre væsentligt større mængder fosfor, og andre forurenende stoffer til Svanesø. Dette vil dog kun være for en kortvarig periode, og belastningen opvejes af, at oprensning af udløbsledningen forventes at have en positiv effekt i form af en øget hydraulisk kapacitet på renseanlægget, samt reducerede overløbsmængder til Svanesø.

Det vurderes at projektet ikke vil være til hinder for, at målsætninger for vandområderne nedstrøms kan opnås.

8 Forhold til anden lovgivning

Vi har undersøgt, om bassinet kan give problemer i forhold til:

- Naturbeskyttelseslovens § 3
- Natura 2000
- Bilag IV-arter
- Grundvandsbeskyttelse
- Museumsloven

Denne tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven fritager ikke Skanderborg Spildevand A/S fra at skulle indhente tilladelse til forhold, som reguleres efter anden lovgivning.

8.1 Naturbeskyttelseslovens § 3

Svanesø og det omgivende moseområde er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. Udledningen vurderes ikke at ændre tilstanden i Svanesø, og derfor kræver det ikke en dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Der vurderes ikke at skulle meddeles forudgående dispensation til evt. gravearbejde langs ledningsstrækningen, idet den forløber i grusstien langs moseområdet. Såfremt scenarie 2 eller 3 skal tages i brug, er der fastsat vilkår om, at Skanderborg Kommune skal kontaktes før gravearbejdet påbegyndes.

Det forventes ikke at blive nødvendigt at fælde træer i forbindelse med oprensningen, men skulle det alligevel blive relevant, så skal Miljøstyrelsen kontaktes, da der er tale om fredskov.

8.2 Natura 2000 (Habitat- & Fuglebeskyttelsesområder)

Projektet skal altid vurderes, for om det kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt. Dette gælder også projekter, der finder sted uden for områderne, men som kan have betydning ind i et Natura 2000-område.

Svanesø er ikke placeret i et udpeget Natura 2000-område. Nærmeste område er Mossø (habitatområde 48 og fuglebeskyttelsesområde 35), som ligger ca. 10 km nedstrøms fra udløbet. Vandet fra Svanesø leder til Skanderborg Lillesø, som igen leder videre til Skanderborg Sø. Skanderborg Sø leder videre til Mossø via Tåning Å.

Udledningen er midlertidig og vil på længere sigt reducere risikoen for overløb af opspædet spildevand til Svanesø. Projektets omfang vurderes derfor ikke at påvirke levesteder eller arter væsentligt, hvilket gør at det ikke er nødvendigt at foretage en egentlig konsekvensvurdering ift. habitatnaturtyperne.

8.3 Bilag IV-arter

Projektet skal altid vurderes for, om det kan påvirke bilag IV-arters yngle- og rasteområder negativt.

Vi har ingen registreringer af bilag IV-arter i nærområdet. Vi vurderer derfor, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke bilag IV-arter eller deres yngle- og rasteområder negativt.

8.4 Grundvandsbeskyttelse

Vi vurderer ikke at det ansøgte projekt medfører nogen negativ påvirkning af grundvandet.

8.5 Museumsloven

Hvis der findes spor af fortidsminder ved eventuelle gravearbejder er I forpligtiget til at standse arbejdet og kontakte Skanderborg Museum. Man må også gerne kontakte museet inden jordarbejdet påbegyndes.

9 Høring

Vi har foretaget en høring af projektet inden tilladelsen er meddelt, hos følgende parter:

- Skanderborg Spildevand A/S, Døjsøvej 1, 8660 Skanderborg

10 Annoncering af afgørelsen

Afgørelsen annonceres den 23. november 2023 i 4 uger på vores hjemmeside under [aktuelle høringer](#), samt i Lokalavisen Skanderborg.

11 Klage mulighed og vejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis det omhandler Miljøbeskyttelsesloven og du kan klage til Planklagenævnet hvis det er omhandlende VVM-afgørelsen.

Klagen skal være modtaget i Klagenævnet senest den 21. december 2023.

Klagefristen udløber fire uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag, søndag eller helligdag forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Du klager via Klageportalen, som du tilgår via [Nævnenes Hus](#). Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for os via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til os. Hvis vi fastholder afgørelsen, sender vi klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked når vi sender den videre.

Klagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til os. Vi videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på [Fritagelse fra klageportalen](#).

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt ved domstolene inden 6 måneder efter meddelelse af afgørelse.

12 Lovgrundlag

- Miljøbeskyttelsesloven - Lov om Miljøbeskyttelse nr. 358 af 01.07.2023
  - § 28 stk. 1 – tilladelse til udledning
  - § 78a – tilladelsens gyldighed
  - §§ 91 & 98 – klagemulighed
  - § 96 – klagen har ikke opsættende virkning
  - §§ 99 & 100 – klageberettigede
  - § 101 – søgsmål
- Spildevandsbekendtgørelsen - Bekendtgørelse om spildevandstilladelser efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 & 4 nr. 1393 af 21.06.2021
  - Kap. 9 – udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet
  - § 46 stk. 2 – tilladelsen kan ikke påklages

- Vandløbsloven – lov om vandløb nr. 302 af 01.07.2022
  - § 6 stk 1 – ændring af vandets naturlige afløb
  - § 6 stk 2 – bortledning af vand fra vandløb
- Naturbeskyttelsesloven - Lov om Naturbeskyttelse nr. 1392 af 06.10.2022
  - § 3 – beskyttede naturtyper m.v.
  - § 29 a & b – Kapitel 5: Beskyttelse af plante- og dyrearter m.v.
- Habitatbekendtgørelsen – Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1098 af 01.09.2023
  - § 6 – tilladelser, dispensationer, godkendelser, planlægning m.v.
  - §§ 10 & 11 – generel beskyttelse af visse arter
- Museumsloven – Lovbekendtgørelse nr. 358 af 08.04.2014
  - § 27 stk. 2 – arkæologisk kulturarv

13 Bilag

- Bilag 1 – Ansøgningsmateriale

14 Kopi til

- Miljøstyrelsen; ojl@mst.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed; trvest@stps.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund; jka@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark; nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforening; DNSkanderborg-sager@dn.dk
- Danmarks Fiskeriforening; mail@dkfisk.dk
- Skanderborg Museum; info@skanderborgmuseum.dk
- Friluftsrådet; soehoejlandet@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening i Skanderborg Kommune; skanderborg@dof.dk